

20
20
GADS

VSIA "Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca"

RISKU PĀRVALDĪBA

1. RISKU PĀRVALDĪBA

Sabiedrības darbībā liela nozīme risku pārvaldības politikai. Risks ir notikums, kas var Sabiedrībai liegt sasniegt izvirzītos mērķus, negatīvi ietekmēt tās spēju sniegt pakalpojumus, radīt zaudējumus vai citādi negatīvi ietekmēt tā darbību. Efektīva risku vadība ļauj savlaicīgi paredzēt, novērst un mazināt potenciālos kaitējumus.

Īstenojot risku pārvaldību, Sabiedrība riskus iedala grupās:

- **Vadības riski** - riski, kas saistīti ar ārējiem faktoriem, kurus nevar ietekmēt;
- **Personāla jeb darbības riski** - riski, kas saistīti ar ikdienas darbību kļūdām, prasībām neatbilstošu vai nepilnīgu iekšējo procesu, informācijas sistēmu, tehnisko resursu norisi, noteikumu un standartu neievērošanu u.c.;
- **Finanšu riski** – riski, kas saistīti ar finanšu resursu nepietiekamību uzņēmuma ikdienas vai attīstības nodrošināšanai, t.sk., plānoto izmaksu atšķirības no reālajām izmaksām, izejvielu cenu svārstības, u.c.;
- **Juridiskie un reputācijas riski** – riski, kas var radīt zaudējumus saistībā ar negatīvu viedokli par uzņēmumu vai sniegto pakalpojumu, t.i., arī krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta riski;
- **Pacientu drošības riski** – riski, kas saistīti ar pacientam sniegto pakalpojumu gan personāla darbības/bezdarbības dēļ, gan nekvalitatīvu ierīču, iekārtu, mērinstrumentu lietošanas dēļ;
- **Vides riski** – riski, kas saistīti ar atkritumu apsaimniekošanu un dabas resursu izmantošanu.

Sabiedrībā risku novērtēšanai un pārvaldībai tiek izmantota risku pārvaldības punktu metode, kurā tiek noteikta riska faktora varbūtība ¹(Q) un seku nozīmība² (p), pie noteikuma, ka faktors ir iestājies, tādējādi nosakot riska pakāpi³ (R).

Riska indeksa noteikšanai izmanto formulu **R=Q x p**, kur:

R- riska pakāpe robežā no 1 līdz 3

Q – riska varbūtība robežās no *reti* līdz *bieži*

P – sekas robežās no *nenozīmīgas* līdz *ļoti nozīmīgas*

¹ **Varbūtība** – iespējamais riska iestāšanās biežums pakalpojuma īstenošanas laikā vai noteiktā laika periodā.

² **Seku nozīmība** – kvalitatīvi vai kvantitatīvi izteikts neatbilstības rezultāts.

³ **Riska pakāpe** – kaitējuma seku iespējamā smaguma pakāpe.

Sabiedrības valde veikusi 2020.gada risku novērtējumu.

2. Riska novērtēšanas matrica

<i>Seku nozīmība (p)</i>	<i>Nenozīmīgas (1)</i>	<i>Mērenas (2)</i>	<i>Nozīmīgas (3)</i>	<i>Ļoti nozīmīgas (4)</i>
<i>Varbūtība (Q)</i>				
<i>Reti (1)</i>	Zems (1)	Zems (2)	Zems (3)	Vidējs(4)
<i>Maz iespējama (2)</i>	Zems (2)	Vidējs (4)	Vidējs(6)	Vidējs(8)
<i>Iespējama (3)</i>	Zems (3)	Vidējs (6)	Vidējs (9)	Augsts (12)
<i>Bieža (4)</i>	Vidējs (4)	Vidējs (8)	Augsts (12)	Augsts (16)

<i>Riska indekss (Ri)</i>	<i>Riska pakāpe (R)</i>	<i>Veicamās darbības</i>
Ri = 11...16	Augsts	Nekavējoties jāveic pasākumi riska novēršanai vai samazināšanai, piemērojot korektīvās/preventīvās darbības
Ri = 6...10	Vidējs	Nepieciešams veikt pasākumus riska mazināšanai, piemērojot korektīvās/preventīvās darbības
Ri = 1...5	Zems	Speciāli pasākumi riska mazināšanai nav nepieciešami

3. Risku novērtējums 2020. gadam.

Npk.	Risks	Varbūtība (Q)	Seku nozīmība (p)	Riska pakāpe (R)
VADĪBAS RISKI				
1.	Izmaiņas nozarē	Maz iespējama (2)	Nozīmīgas (3)	Vidēja (6)
2.	Covid-19 ietekme	Iespējams (3)	Nozīmīgas (3)	Vidēja (9)
PERSONĀLA RISKI				
3.	Palielināts darba apjoms Covid-19 ietekmē	Iespējams (3)	Nozīmīgas (3)	Vidējas (9)
4.	Darba izpildes kārtības neievērošana	Maz iespējama (2)	Mērenas (2)	Vidējas (4)
5.	Nepietiekams darbinieku skaits	Reti (1)	Nozīmīgas (3)	Zemas (3)
6.	Cilvēka faktors, kļūdas	Reti (1)	Nozīmīgas (3)	Zemas (3)
7.	Darba drošības neievērošana	Reti (1)	Nozīmīgas (3)	Zemas (3)
8.	Personas datu aizsardzības neievērošana	Reti (1)	Nozīmīgas (3)	Zemas (3)
FINANŠU RISKI				
9.	Būtiskas finanšu likumdošanas izmaiņas	Reti (1)	Nozīmīgas (3)	Zemas (3)
10.	Nepareizi saplānota finanšu plūsma	Maz iespējama (2)	Nozīmīgas (3)	Vidējas (6)

11.	Viens finansējuma avots vai būtisks finansējuma samazinājums	Iespējamas (3)	Nozīmīgas (3)	Vidējas (9)
12.	ES fondu finansējuma nepieejamība un līdzfinansējuma trūkums	Iespējamas (3)	Nozīmīgas (3)	Vidējas (9)
13.	Neparedzams medikamentu, iekārtu un resursu cenu palielinājums	Iespējamas (3)	Nozīmīgas (3)	Vidējas (9)
14.	Kopējās sociāliekonomiskās situācijas pasliktināšanās	Iespējamas (3)	Ļoti nozīmīgas (4)	Augstas (12)
JURIDISKIE UN REPUTĀCIJAS RISKI				
15.	Reputācijas risks	Reti (1)	Mērenas (2)	Zemas (2)
16.	Nepareizas iepirkumu procedūras piemērošana	Reti (1)	Nozīmīgas (3)	Zemas (3)
17.	Korupcijas risks	Reti (1)	Nozīmīgas (3)	Zemas (3)
18.	Piegādātāju risks	Reti (1)	Mērenas (2)	Zemas (2)
19.	Sabiedriskā un īpašuma drošība	Reti (1)	Mērenas (2)	Zemas (2)
PACIENTU DROŠĪBAS RISKI				
20.	Pacientu identifikācija	Reti (1)	Ļoti nozīmīgas (4)	Vidējas (4)
21.	Droša medikamentu lietošana	Reti (1)	Ļoti nozīmīgas (4)	Vidējas (4)
22.	Droša diagnostika, anestēzija	Reti (1)	Ļoti nozīmīgas (4)	Vidējas (4)
23.	Pacientu aprūpes dokumentācijas precīza aizpildīšana	Maz iespējams (2)	Mērenas (2)	Vidējas (4)
24.	Ierobežojošo līdzekļu pielietošana pacientu aprūpē	Maz iespējams (2)	Mērenas (2)	Vidējas (4)
25.	Augsta riska procedūras (MEKT)	Reti (1)	Ļoti nozīmīgas (4)	Vidējas (4)
26.	Infekcijas risks (t.sk., Covid-19)	Bieža (4)	Nozīmīgas (3)	Augstas (12)
27.	Fiziskās vides piemērotība pacienta psihiskās veselības stāvoklim	Reti (1)	Nozīmīgas (3)	Zemas (3)
28.	Augsta riska pacientu nepietiekoša uzraudzība	Reti (1)	Nozīmīgas (3)	Zemas (3)
29.	Neatbilstoša medicīnas iekārtu ekspluatācija	Reti (1)	Nozīmīgas (3)	Zemas (3)
30.	Neatbilstoša iekārtu kalibrācija, verifikācija, tehniskā apkope	Reti (1)	Nozīmīgas (3)	Zemas (3)
VIDES RISKI				
31.	Bīstamo atkritumu apsaimniekošanas pārkāpumi	Reti(1)	Mērenas (2)	Zemas (2)

4. Riska novērtēšanas matrica 2020. gadam.

<i>Seku nozīmība (p)</i> <i>Varbūtība (Q)</i>	<i>Nenožīmīgas (1)</i>	<i>Mērenas (2)</i>	<i>Nozīmīgas (3)</i>	<i>Ļoti nozīmīgas (4)</i>
<i>Reti (1)</i>		15., 18., 19., 31.	5., 6., 7., 8., 9., 16., 17., 27., 28., 29., 30.	20., 21., 22., 25.,
<i>Maz iespējama (2)</i>		4., 23., 24.,	1., 10.,	
<i>Iespējama (3)</i>			2., 3., 11., 12., 13.,	14.
<i>Bieža (4)</i>			26.	

5. Darbības risku mazināšanai vai novēršanai (**vidējas** un **augstas** pakāpes riski)

Risks	Riska cēlonis	Sekas	Darbību apraksts riska novēršanai vai samazināšanai	Atbildīgā persona
VADĪBAS RISKI				Valdes locekle
Izmaiņas nozarē	Nav ietekmējams		Sekot aktualitātēm	Valdes locekle
Covid -19 ietekme	Covid -19 izplatība	*Personāla trūkums *Samazināts stacionāra pacientu skaits *Samazināts pakalpojuma apjoms *Neizpildīts darbs	Komunicēt ar VM, SPKC, NVD Izstrādāt atbilstošas procedūras	Personāla vadītāja Virsrste Galvenā grāmatvede Valdes locekle
PERSONĀLA RISKI				Personāla vadītāja
Palielināts darba apjoms Covid-19 ietekmē	Covid -19 izplatība personāla vidū	Darbinieku trūkums, traucēts darba process	Personāla aizvietošana no citām nodaļām	Personāla vadītāja Galvenā māsa
Darba izpildes kārtības neievērošana	Cilvēka faktors, kļūdas	Kaitējums pacienta veselībai	*Pilnībā izpildīt darbu atbilstoši KVS noteiktajam; *Kontrolēt paveiktā darba kvalitāti	Virsrsts Virsmāsa Tiešais vadītājs
FINANŠU RISKI				Galvenā grāmatvede
Nepareizi saplānota finanšu plūsma	Nenoteiktība no finansējuma devēja	Nav iespējas realizēt stratēģijā plānoto	Regulāra komunikācija ar NVD	Valdes locekle
Viens finansējuma avots vai būtisks finansējuma samazinājums	Valsts finansēta psihiskās veselības aprūpe	Nevar realizēt stratēģiskos mērķus	Identificēt finanšu riskus visos posmos – plānošanas, darbu veikšanas un izvērtēšanas, nodrošināt atgriezenisko saiti, veicot	Galvenā grāmatvede Valdes locekle

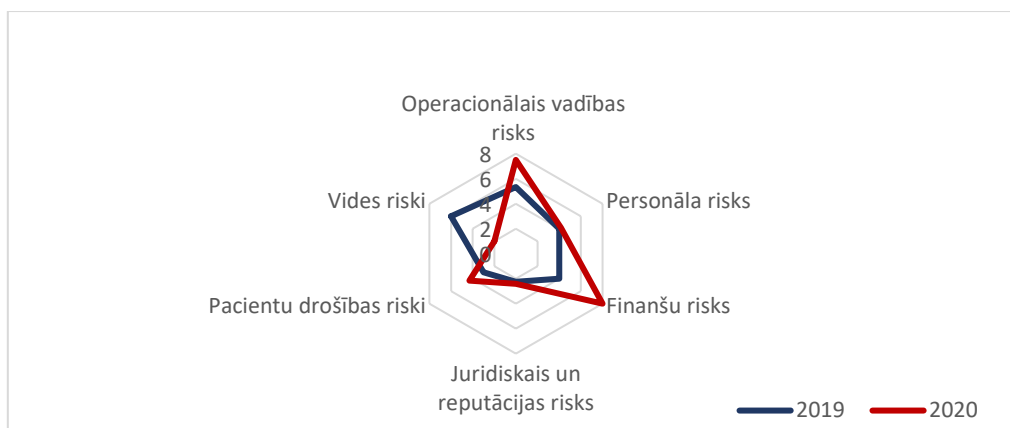
			nepieciešamās izmaiņas	
ES fondu finansējuma nepieejamība un līdzfinansējuma trūkums	Valsts finansēta psihiskās veselības aprūpe	Nevar realizēt stratēģiskos mērķus	*Izstrādāt investīciju finanšu un sasniedzamo rezultātu plānu prioritāro virzienu 1 x gadā *meklēt un iesaistīties sadarbības partnerībās ES projektu īstenošanā (izglītības iestādes, pētniecības organizācijas, privātie uzņēmumi, NVO u.c.)	Valdes locekle Projektu vadītāja Galvenā grāmatvede
Neparedzams medikamentu, iekārtu un resursu cenu palielinājums	Valsts finansēta psihiskās veselības aprūpe	Nevar realizēt stratēģiskos mērķus	*veikt finanšu un sasniedzamo rezultātu izvērtēšanu 1 x ceturksnī; *Sekot līdzi finansēšanas politikai, izrādot iniciatīvu tās pārskatīšanā	Valdes locekle Galvenā grāmatvede
Kopējās sociāliekonomiskās situācijas pasliktināšanās	Nav ietekmējams, savā darbībā rēķināties ar to		*Sekot līdzi aktualitātēm; *Komunicēt ar VM, NVD	Valdes locekle
PACIENTU DROŠĪBAS RISIKI			Virsrste	
Pacientu identifikācija	*Cilvēka faktors *Procedūru neievērošana	*Kaitējums pacienta veselībai	*Strādāt atbilstoši procedūrās noteiktajam; *Nodrošināt darba izpildes kontroli	Ārsts Māsa Māsas palīgs Sanitārs Virsrste Galvenā māsa Tiešais vadītājs
Droša medikamentu lietošana	*Cilvēka faktors *Procedūru neievērošana	*Kaitējums pacienta veselībai	*Strādāt atbilstoši procedūrās noteiktajam; *Nodrošināt darba izpildes kontroli	Ārsts Māsa Māsas palīgs Sanitārs Virsrste Galvenā māsa Tiešais vadītājs
Droša diagnostika, anestēzija	*Cilvēka faktors *Procedūru neievērošana	*Kaitējums pacienta veselībai	*Strādāt atbilstoši procedūrās noteiktajam; *Nodrošināt darba izpildes kontroli	Ārsts Māsa Māsas palīgs Sanitārs Virsrste Galvenā māsa Tiešais vadītājs

Augsta riska procedūras (MEKT)	*Cilvēka faktors *Procedūru neievērošana	*Kaitējums pacienta veselībai	*Strādāt atbilstoši procedūrās noteiktajam; *Nodrošināt darba izpildes kontroli	Ārsts Māsa Māsas palīgs
Infekcijas risks (t.sk., Covid-19)	*Cilvēka faktors *Procedūru neievērošana	*Kaitējums pacienta veselībai	*Strādāt atbilstoši procedūrās noteiktajam; *Nodrošināt darba izpildes kontroli	Ārsts Māsa Māsas palīgs Sanitārs Virsrāste Galvenā māsa Tiešais vadītājs
Pacientu aprūpes dokumentācijas precīza aizpildīšana	*Cilvēka faktors *Procedūru neievērošana	*Kaitējums pacienta veselībai	*Strādāt atbilstoši procedūrās noteiktajam; *Nodrošināt darba izpildes kontroli	Māsa Galvenā māsa Tiešais vadītājs
Ierobežojošo līdzekļu pielietošana pacientu aprūpē	*Cilvēka faktors *Procedūru neievērošana	*Kaitējums pacienta veselībai	*Strādāt atbilstoši procedūrās noteiktajam; *Nodrošināt darba izpildes kontroli	Ārsts Māsa Māsas palīgs Sanitārs Galvenā māsa Tiešais vadītājs

Kopumā 2020. gadā identificēts 31 riska faktors četrās dažādās risku faktoru grupās, t.i. vadības riski, personāla riski, finanšu riski un pacientu drošības riski.

2020.gada visaugstāk novērtētie riski ir Covid -19 infekcijas risks un kopējās sociālekonomiskās situācijas pasliktināšanās risks, kuri lielā mērā ir grūti ietekmējami, tādējādi arī Kapitālsabiedrībā ar savu ietekmi nav spējīga tos novērst. Attiecībā uz Covid-19 infekcijas risku, Sabiedrības valde ir darījusi visu, lai to mazinātu – nodrošinot personālu ar individuālajiem aizsardzības, dezinfekcijas līdzekļiem un nepieciešamā aprīkojuma – skābekļa padeves iekārtu ierīkošanu pietiekamā daudzumā. Jau no infekcijas uzliesmojuma pirmsākumiem 2020.gada pavasarī darbiniekiem tika nodrošināta sistemātiska testēšana, līdz ar to, pavasarī izdevās izvairīties no darbinieku un pacientu saslimšanas gadījumiem. “Otrajā vilnī”, kad Sabiedrība uzsāka atbalsta sniegšanu Vidzemes slimnīcai, uzņemot stacionārā no Vidzemes slimnīcas pārvestos pacientus, lai atslogotu intensīvās terapijas, neiroloģijas un terapijas nodaļas, sākās arī intrahospitālas Covid infekcijas izplatīšanās Sabiedrības stacionārā.

Pārējie identificētie riski ir vadāmi un samazināmi līdz zēmam līmenim.

1.attēls. VSIA “Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca” risku faktoru grupu salīdzinājums no 2019.-2020. gadam.

Aplūkojot risku faktora grupu ietekmes dinamiku, tajā vērojama negatīva tendence, t.i. risku faktoru grupu vidējais punktu koeficients⁴ piecās risku faktora grupās ir pieaudzis. To iespējams skaidrot ar augstas pakāpes risku iespējamību ārēju, neietekmējamu apstākļu dēļ. Lielākais kāpums konstatēts finanšu riska faktora grupā, kurā atrodas augstas pakāpēs risks, kas saistīts ar kopējās sociāliekonomiskās situācijas pasliktināšanos nacionālā līmenī, vienlaikus ievērojams kāpums novērots arī vadības risku faktorā grupā, t.i. par 2,17 vidējo punktu koeficienta vienībām, kurā identificētie riski saistās ar Covid-19 izplatību un ietekmi.

	2019	2020
Operacionālais vadības risks	5,33	7,5
Personāla risks	4	4,16
Finanšu risks	4	8
Juridiskais un reputācijas risks	2,25	2,4
Pacientu drošības riski	3	4,3
Vides riski	6	2

2.attēls. VSIA “Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca” risku faktoru grupu dinamikas salīdzinājums no 2019.-2020. gadam.

Globālās pandēmijas ietekme uz Sabiedrību tiešā un netiešā veidā ir identificējama visās risku faktoru grupās, tādējādi radot papildus slogu Sabiedrībai, taču vienlaikus norādot uz Sabiedrības ilgtspēju ārkārtas situācijas apstākļos.

⁴ Vidējais punktu koeficients = $\frac{\text{Varbūtība} \times \text{seku nozīmība}}{\text{risku faktoru grupas risku skaitu}}$